

Sygn. akt II UK 309/09

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 23 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Beata Gudowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z wniosku M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

z udziałem zainteresowanego Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych K. Sp. z o.o. w G.

o zapłatę zaległych składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 kwietnia 2010 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 20 lutego 2009 r.,

**Prostuje oczywistą omyłkę w pkt I sentencji wyroku Sądu
Apelacyjnego z dnia 20 lutego 2009 r. w ten sposób, że w
miejsce słów "Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych" wpisuje
słowa "Fundusz Ubezpieczeń Społecznych",
oddala skargę kasacyjną.**

Uzasadnienie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. stwierdził odpowiedzialność M. K. za zobowiązania z tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych nieopłaconych w okresie pełnienia przez niego funkcji prezesa zarządu Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych „K.” spółki z o.o. z siedzibą w G. Decyzja organu została zmieniona wyrokiem Sądu Okręgowego, Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 31 maja 2006 r., który stwierdził brak zobowiązania ubezpieczonego.

Sąd Apelacyjny uwzględnił częściowo apelację organu ubezpieczeń społecznych i wyrokiem z dnia 20 lutego 2009 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że wyłączył odpowiedzialność ubezpieczonego za niezapłacone składki „na Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i na ubezpieczenie zdrowotne za listopad 2000 r. wraz z odsetkami”, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie i apelację w pozostałej części. Stwierdził, że Sąd pierwszej instancji bezpodstawnie zastosował art. 116 § 1 pkt 2 *a contrario* ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 131, poz. 926 ze zm.) w związku z art. 31 ustawy z dnia 14 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.), gdyż błędnie, sprzecznie ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, ustalił, iż ubezpieczony wskazał mienie, z którego możliwe było zaspokojenie należności spółki. Wskutek tego przyjął za udowodnione spełnienie po stronie ubezpieczonego przesłanek odpowiedzialności członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania spółki (bezskuteczność egzekucji z majątku spółki, powstanie zaległości w czasie pełnienia obowiązków przez ubezpieczonego) oraz brak przesłanek egzoneracyjnych. Jednocześnie Sąd oddalił zarzut przedawnienia, zważywszy na termin 10 lat przewidziany w art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 września 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu nadanym art. 1 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 241, poz. 2074), art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 33 ust. 2 w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 121, poz. 1264).

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do obciążenia ubezpieczonego odpowiedzialnością jedynie za składki należne za listopad 2000 r., które – zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – powinny być wpłacone do dnia 15 grudnia 2000 r., podczas gdy ubezpieczony przestał pełnić funkcję członka zarządu K. sp. z o.o. w G. z dniem 7 grudnia 2000 r.

Od wyroku Sądu drugiej instancji została wniesiona skarga kasacyjna ubezpieczonego, którą objął pkt I tego wyroku w zakresie, w jakim Sąd Apelacyjny, wskutek częściowego uwzględnienia apelacji, zmienił pkt I i II wyroku Sądu Okręgowego i oddalił odwołanie oraz pkt III wyroku Sądu Apelacyjnego w całości. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w tym zakresie i oddalenie apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji. Skarga została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 116 § 1 i 2 ustawy - Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.) i „przyjęcie, że skarżący ponosi odpowiedzialność całym swoim majątkiem za niezapłacone w terminie przez tę spółkę składki na ubezpieczenie społeczne za miesiąc listopad 2000 r. i naliczone od tych składek odsetki, podczas gdy składki te stały się wymagalne w dniu, w którym powód nie był już członkiem zarządu tej spółki, w związku z czym nie ponosi on odpowiedzialności za wskazane składki i naliczone od nich odsetki”, a także art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez zastosowanie do oceny zasadności zarzutu przedawnienia, a niezastosowania art. 24 ust. 5d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, względnie art. 118 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez jego niezastosowanie w odniesieniu do

należności z tytułu składek wynikających z decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 listopada 2003 r.

Skarżący wskazał na naruszenie art. 116 Ordynacji podatkowej, przyjmując, że sentencja i uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawierają oczywistych omyłek pisarskich, jakkolwiek treść pkt I sentencji zaskarżonego wyroku budziła jego wątpliwości co do tego, czy Sąd Apelacyjny rzeczywiście orzekł, iż nie ponosi odpowiedzialności za składki na ubezpieczenie społeczne za listopad 2000 r. wraz z odsetkami, czy też przeciwnie, orzekł, że ponosi odpowiedzialność za te składki i odsetki. Sentencja zaskarżonego wyroku wskazuje dwukrotnie na składki na ubezpieczenie zdrowotne za listopad 2000 r., w tym raz przy użyciu sformułowania „Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych”, nie zawiera natomiast rozstrzygnięcia co do składek na ubezpieczenie społeczne za ten miesiąc.

Skarżący podniósł także, że Sąd drugiej instancji nie odniósł się do podnoszonej przez niego kwestii przedawnienia należności z tytułu składek wynikających z decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wskazując jednocześnie na istotną sprzeczność między art. 24 ust. 5d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2003 r., statuującym 5-letnie przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja taka została wydana, a art. 118 § 2 Ordynacji podatkowej, stosowanego odpowiednio do należności z tytułu składek z mocy art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego przedawnienie zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej następuje po upływie 3 lat od końca roku kalendarzowego, w którym taka decyzja została doręczona.

W ocenie skarżącego, prawidłowe zastosowanie przez Sąd Apelacyjny art. 24 ust. 5d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, względnie art. 118 § 2 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, lecz nie art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, powinno prowadzić do konkluzji o przedawnieniu jego zobowiązania wynikającego z decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dniem 1 stycznia 2007 r. bądź z dniem 1 stycznia 2009 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji (art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.) w granicach jej treści i przedmiotu. Na tle tego stwierdzenia nie do zaakceptowania są argumenty skargi, stanowiące próbę wykazania, że Sąd drugiej instancji bezpodstawnie odmówił rozpoznania sprawy z punktu widzenia terminu przedawnienia licznego od końca roku kalendarzowego, w którym została wydana zaskarżona decyzja (art. 24 ust. 5d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i nie zastosował tego przepisu lub art. 118 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Argumenty te stanowią wyraz błędnego stawiania znaku równości pomiędzy materią zaskarżonej decyzji, odnoszącym się do niej żądaniem i rozstrzygnięciem Sądu.

W rozpoznawanej sprawie organ ubezpieczeń społecznych nie ocenił przedawnienia zobowiązania wynikającego z decyzji wydanej w dniu 28 listopada 2003 r. w przedmiocie odpowiedzialności osoby trzeciej. Nie było ono i nie mogło być przedmiotem postępowania przez organem ubezpieczeń społecznych, gdyż przedawnienie zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej nie stanowi elementu stosunku prawnego będącego przedmiotem decyzji ustalającej taką odpowiedzialność (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2008 r., I UK 151/08 i z dnia 4 grudnia 2009 r., III UK 44/09, niepublikowane). Kwestia ta aktualizuje się dopiero na etapie postępowania egzekucyjnego, prowadzącego do wykonania prawomocnej decyzji dotyczącej zobowiązania osoby trzeciej, a zatem po prawomocnym rozstrzygnięciu sporu sądowego.

W konsekwencji Sąd rozpoznający odwołanie od decyzji ustalającej odpowiedzialność członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zaległości składkowe tej spółki nie miał nie tylko obowiązku, ale i uprawnienia, do rozpoznania żądania w kwestii przedawnienia zobowiązania wynikającego z tej decyzji; ta kwestia wykraczała poza ramy decyzji, a więc przedmiotu sporu podanego mu pod osąd.

Co do kwestii naruszenia art. 116 ustawy – Ordynacja podatkowa, to z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że intencją Sądu Apelacyjnego było uchylenie odpowiedzialności ubezpieczonego za wszystkie składki na ubezpieczenie za listopad 2000 r. wraz z odsetkami, zatem należało przyjąć, iż zawarty w sentencji zwrot „Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych” powinien w rzeczywistości brzmieć „Fundusz Ubezpieczeń Społecznych”, gdyż zastąpienie wyrazu „Społecznych” wyrazem „Zdrowotnych” w przytoczonym zwrocie wynika jedynie z oczywistej omyłki pisarskiej w rozumieniu art. 350 § 1 k.p.c., popełnionej niejako automatycznie w uzasadnieniu wyroku. Mając to na względzie, Sąd Najwyższy, po sprostowaniu sentencji wyroku Sądu drugiej instancji (art. 350 § 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.) uznał za bezprzedmiotowe rozstrzygnięcie o zarzucie naruszenia tego przepisu i oddalił skargę kasacyjną (art. 398¹⁴ k.p.c.), jak w sentencji.